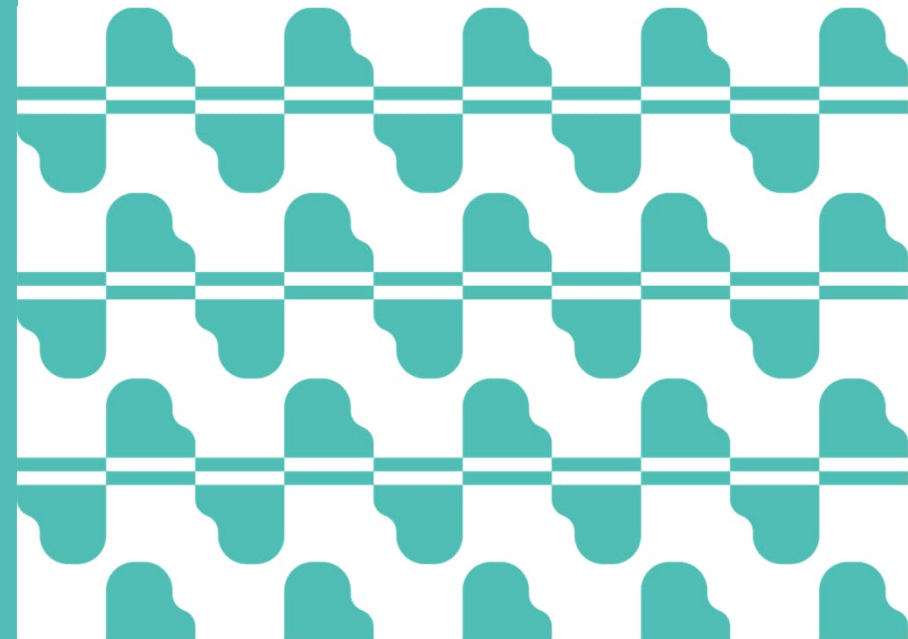

Eettiset periaatteet

Valtuustoinfo 27.5.2024

Sari Forsström, hallintojohtaja

Tavoitteet ja aikataulu

- Etenemisen periaatteet 6.5.: kh:n ja kv:n puheenjohtajien, kj:n ja valmistelijan alustava keskustelu
- Kaupunginhallituksen iltakoulu 20.5.
- Valtuustoinfo 27.5.
- Yhteistyötoimikunta 12.6.
- Periaatepäätös kaupunginhallituksessa 17.6.
- Eettisiä periaatteita koskevaa aihiota muokataan yhdessä kesän aikana, iltakouluasiana syyskuun alussa ja päätöksentekoon sen jälkeen
- Käyttöönottossa tehtävä viestintää, laadittava julkaisu periaatteista ”järvenpääkielisesti”
- Taustaa: KTT Niina Ratsula (Code of Conduct Company) fasilitoi eettisen toimintakulttuurin kehittämisestä 29.10.2022 pidetyssä valtuustoseminaarissa

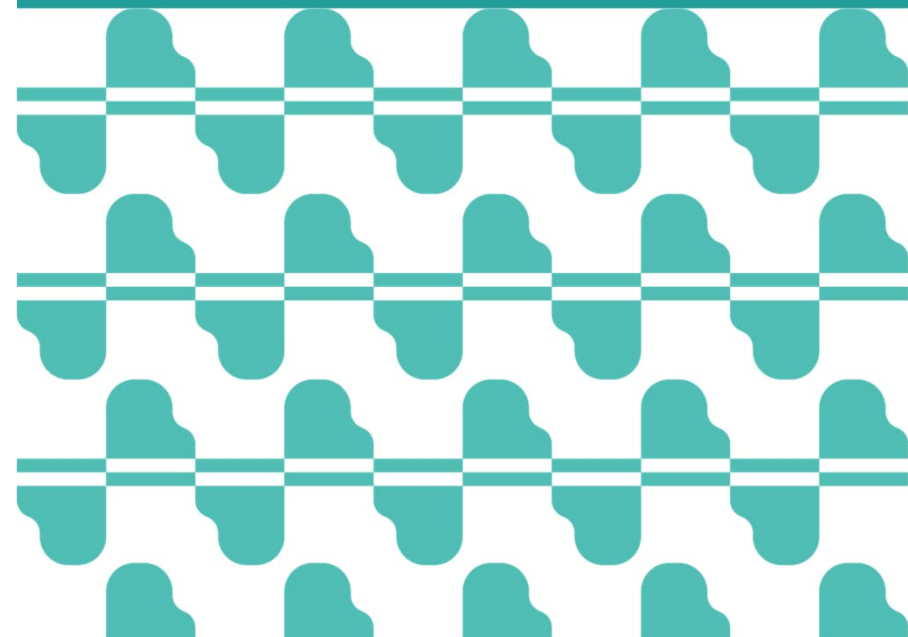
Code of Conduct Company:

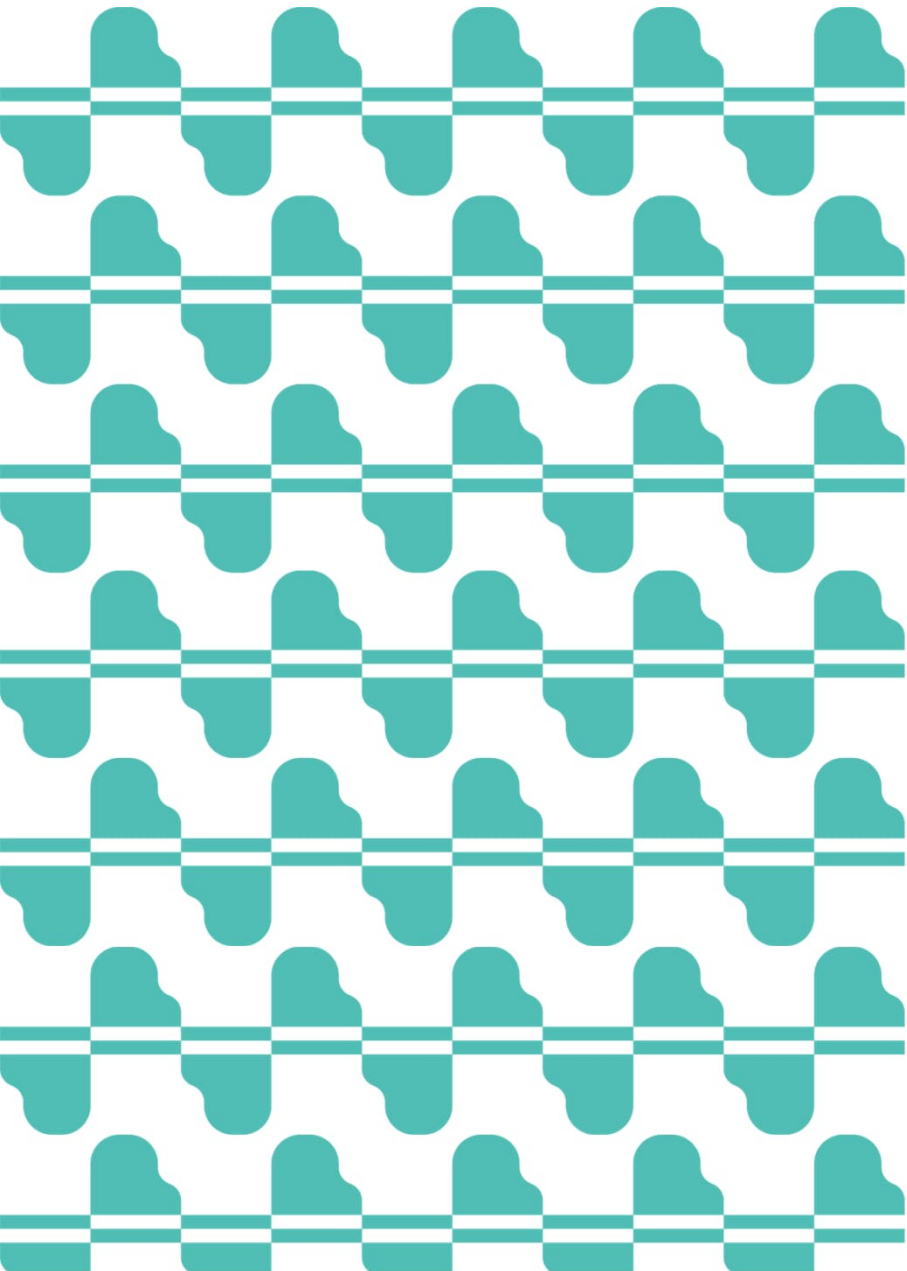
- Code of Conductin eli eettisen ohjeistuksen tärkein tehtävä on tarjota työntekijöille yhteiset pelisäännöt siitä, mikä on organisaatiossa sallittua ja mikä ei; mikä on yhteinen tapa toimia.
- Eettiset ohjeet, eettinen ohjeisto, eettinen koodi, liiketoimintaperiaatteet, eettiset toimintaohjeet jne... Kyse on pohjimmiltaan samasta asiasta: dokumentista, joka linjaa organisaation näkemyksen siitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Mikä on meidän yhteinen tapamme toimia. Eettinen ohjeisto on kuvaileva dokumentti, jossa määritetään, miten organisaation kannalta tärkeät asiat kuuluu tehdä ja miten asioiden halutaan olevan.
- Sääntöjen tulisi toimia henkilöstön yhteisenä ohjenuorana, kun he päivittäin toimivat organisaation nimissä.
- Eettinen ohjeisto on organisaatiokohtainen, tilannesidonnainen dokumentti, jossa linjataan millaiseen toimintaan kannustetaan ja millaista käyttäytymistä ei toisaalta hyväksytä työyhteisössä. Eettisten ohjeiden tulisi olla laadittuna organisaation omasta toimintaympäristöstä, omista riskeistä ja relevanttien sidosryhmien vaatimuksista käsin
- Myös väärinkäyttöihin ja epäasialliseen käytökseen on helpompi puuttua, kun odotettu tapa toimia on muodollisesti kuvattu ja viestitty yhteisissä toimintaperiaatteissa.
- KTT Niina Ratsula

Millaista ohjeistusta jo on?

- Sisäisen valvonnan ohje (1.4.2023)
- Sisäinen ilmoituskanava ja ohjeistus (ns. whistleblowing), ulkoinen kanava VN:n oikeuskanslerinvirastolla
- Vieraanvaraisuuden ja muiden taloudellisten etujen vastaanottamisesta
- Häirinnän tai muun epäasiallisen kohtelun käsittelyn ohje
- Hankintakäsikirja (päivittyvä)
- Valmistelijan käsikirja (mm. esteellisyyttä koskevaa ohjeistusta)
- Konserniohje (mm. hyvä hallinto- ja johtamistapa)
- Ostolaskujen käsittelyohje, hyväksyjälistaus
- Turvallisemman tilan ja tilaisuuden periaatteet
- Työyhteisöviestinnän käsikirja (kunnioittava, osallistava viestintä)

*Järvenpään kaupungissa jo
käytössä olevat ohjeet,
periaatteet ja työkalut*

Erilaisia vaihtoehtoja

Valtuustoseminaarissa nousseet aiheet vs. sovellettavat säädökset ja olemassaolevat ohjeet:

- Asiallinen yhteistyö Häirinnän käsittely, yhteisöviestinnän käsikirja (sisäisiä ja henkilöstöä enimmäkseen koskevia), turvallisen tilan ja tilaisuuden periaatteet
 - Tiedon luottamuksellisuus Konserniohje, valmistelijan käsikirja, sis. valvonnan ohje
 - Eturistiriidat Luottamuksensuoja- ja objektiviteettiperiaatteet, hankintalaki, hallintolaki, kuntalaki, sis. valvonnan ohje
 - Lahjomattomuus Sis. valvonnan ohje, ohje etuisuuksien vastaanottamisesta
 - Reilu kilpailu Hankintalaki, hankintakäsikirja
-
- Kaupungin arvot: Oikeudenmukaisuus, rohkeus, vastuullisuus: miten arvoja voidaan sanoittaa ja tuoda edelleen esille?

Vaihtoehto 1 : julistus / julkinen sitoumus

- <https://www.nurmijarvi.fi/nurmijarvella-julistettiin-sitoumus-yhteisen-keskustelurauhan-rakentamiseksi/>
- Nurmijärven kunnan valtuustoryhmät ja kunnan viranhaltijajohto julistivat 28.4.2021 yhteisen sitoumuksen yhteisen keskustelurauhan rakentamiseksi. Julistus annettiin Nurmijärven kunnanvaltuuston kokouksessa ja sen luki ääneen valtuuston puheenjohtaja. Sitoumuksen allekirjoittivat viranhaltijajohdon lisäksi kaikki valtuustoryhmät.
- Helmikuun 2024 lopulla Suomi ja 28 Euroopan maata allekirjoittivat Gentin julistuksen. Julistus korostaa hyvän hallinnon merkitystä kansalaisille ja yrityksille. Maat haluavat yhdessä uudistaa julkista hallintoa ja sen palveluita oikeudenmukaisiksi ja luottamusta vahvistaviksi. Samalla tarkoitus on keventää hallinnollista taakkaa.
- julistus nostaa esille digitalisaation ja tekoälyn sekä luotettavaan tietoon perustuvan päätöksenteon uudistuvassa julkisessa hallinnossa. Julkisella hallinnolla on yhä keskeisempi rooli kriisitilanteissa. Sen on yhtä aikaa kyettävä nopeaan muutokseen ja luotava turvallisuutta, vakautta ja luottamusta.

*Julkinen tahdonilmaisu ja
vahvistus määrättyjen
arvojen puolesta
toimimiseksi*

Vaihtoehto 2: päätös kootuista eettisistä periaatteista

Esimerkiksi:

1. Asiallinen yhteistyö = esiinnyimme toisiamme kunnioittaen, vältämme asioiden henkilöitymistä. Vuorovaikutuksemme perustuu keskinäiseen luottamukseen ja arvostukseen. Asioista saamme olla eri mieltä ja oman näkemyksen saa esittää. Epäasiallista käytöstä, kiusaamista tai häirintää emme salli. Käyttäytymisemme on arvokasta ja muita kunnioittavaa myös somessa
2. Tiedon luottamuksellisuus = huolehdimme yksityisyydensuojasta sekä kunnioitamme yritysten ja muiden sidoskumppaneiden oikeutettuja etuja luottamuksellisen tiedon ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi
3. Eturistiriidat: Otamme päätöksenteossamme huomioon eri näkökulmat ja vaikutukset. Toimintamme on tasapuolista. Emme suosi ketään eivätkä ennakkokäsitykset vaikuta toimintaamme.
4. Lahjomattomuus: Emme anna, hyväksy tai vastaanota minkäänlaista lahjusta tai epätavallista henkilökohtaista etuutta. Henkilökohtainen etu ei vaikuta päätöksentekoomme. Toimintamme kestää ulkopuolisen tarkastelun.
5. Reilu kilpailu: noudatamme kaikessa julkisessa hankinnassa hankintalakia sekä tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Pyrimme tekemään kestäviä hankintoja

Nostetaan olennaisia asioita esille (5-8 kpl), jotta ne pysyvät mielessä toimintaa ohjaavina pelisääntöinä

Vastaavasti periaatteita voi avata laajemmin

- <https://www.hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/kaupungin-organisaatio/kaupungin-organisaatiokaavio/helsingin-kaupungin-eettiset-periaatteet>:
- "Työskentelemme asukkaita varten
- Edistämme asukkaiden ja palveluiden käyttäjien hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta. Olemme kaikessa toiminnassamme palvelutehtävissä. Ymmärrämme ja ennakoimme kaupunkilaisten ja palvelujen käyttäjien tarpeet. Tavoitteenamme on hyvä asukas- ja käyttäjäkokemus.
- Toimintamme perustuu avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Päätöksenteko on avointa, julkista, tasapuolista; päätösten vaikutukset arvioidaan mahdollisimman hyvin. Kaupungin viestintä on avointa, ajankohtaista, ennakoivaa ja totuudenmukaista. Se antaa kaupunkilaisille, medialle, viranomaisille ja muille sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille hyvät tiedot palveluista ja päätöksenteosta..."

*Laajempaa periaatteiden
kuvausta*

Vaihtoehto 3: Painopiste esim. harmaan talouden ja korruption torjunnassa

- Ohjeen tavoitteena olisi (vs. valtion vastaavat ohjeet):
- 1. parantaa johdon, virkahenkilöiden ja sisäisen valvonnan valmiuksia havaita ja tunnistaa korruptioilanteita sekä toimia tilanteissa, joissa havaitaan korruptiota tai sille altistavia ja mahdollistavia olosuhteita.
- 2. tukea johtoa hyvän hallinnon menettelytapojen varmistamisessa ja korruptioriskien hallinnassa. Ohjeessa avattaisiin myös korruption käsitettä ja korruptiontorjuntaan liittyvää sääntelyä.
- Eteneminen sisäisen tarkastuksen kanssa yhteistyössä, virkamiesvalmisteluna päätöksentekoon loppusyksystä (kh)
- Ensin pitää myös varmistua, että mm. hankinnoista ja sopimushallinnasta on annettu jo kattavat ohjeet

Perusteellinen katsaus ja ohjeistus määrättyyn asiakokonaisuuteen – edellyttää, että muu ohjeistus on kattavaa

Ehdotus: valitaan vaihtoehto 2 jatkokyöstön pohjaksi

- Tehdään periaatteista tiivistetty ja ytimekäs kooste, jotta periaatteet on helppo omaksua ja ne avautuvat hyvin myös kuntalaisille
- Korostetaan yhteisiksi koettuja arvoja
- Jatketaan työstöä "kulmapulttiperiaatteiden" valitsemiseksi, nostamiseksi sekä edelleen hiottavaksi
- Valtuustoinfo 27.5
- Kh 12.6. periaatepäätös etenemisestä

*Kiteytetään tärkeät
periaatteet
jatkokyöstettäväiksi*